SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1902

av Carl Wiktor Svensson (KD)

Självplock på bilskrotar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör genomföras en översyn av miljölagstiftningen så att självplock på bilskrotar kan tillåtas under reglerade former och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Självplock på bilskrotar har länge varit en viktig del av den svenska cirkulära ekonomin. Genom att konsumenter själva kan demontera och återanvända begagnade bildelar bidrar detta system till att fler bildelar får en andra livscykel, vilket minskar behovet av nytillverkning och därmed såväl resursförbrukning som miljöpåverkan.

En dom i Mark- och miljödomstolen har dock resulterat i att bilskrotar som använder sig av självplock kan tvingas stänga. Detta beror på skärpta tolkningar av miljöregler kring avfallshantering, vilket i praktiken förbjuder att allmänheten får tillgång till uttjänta fordon för att plocka reservdelar.

Förbudet mot självplock slår hårt mot både miljön och konsumenterna. Färre begagnade reservdelar kommer till användning, vilket leder till ökat avfall och högre efterfrågan på nytillverkade delar. Många bilägare, särskilt de med äldre fordon, är beroende av billigare reservdelar från självplock. Genom att stänga självplock försvåras

återbruk av fungerande komponenter, vilket går emot målen i Sveriges miljöpolitik och EU:s Green Deal.

Naturvårdsverket framhåller själva att återanvändning av bildelar är en viktig del av cirkulär ekonomi. Problemet ligger dock i att gällande miljölagstiftning, särskilt bilskrotsförordningen (2007:186), i kombination med tolkningar från tillsynsmyndigheter, i praktiken har omöjliggjort självplock. Uttjänta fordon klassas som farligt avfall, vilket innebär att skrotägaren enligt lag ansvarar för korrekt och säker demontering. När allmänheten tillåts demontera komponenter blir det svårt för skroten att garantera att miljö- och säkerhetskraven efterlevs fullt ut.

Denna tolkning har i flera fall lett till att självplocksverksamheten tvingats stänga, trots att det finns intresse och efterfrågan från konsumenter. Detta har särskilt drabbat dem med äldre fordon, där tillgången till nytillverkade reservdelar är begränsade eller kostsamma.

Samtidigt är kostnaderna för bilskrotarna att följa miljö - och säkerhetsreglerna för höga och intäkterna från självplock är ofta låga - vilket gör det svårt att driva självplocksverksamhet lönsamt under dagens regelverk.

Kristdemokraterna värnar om en cirkulär ekonomi där fler resurser återanvänds för att minska både klimatpåverkan och kostnader för konsumenterna. Att sätta stopp för självplock utan att erbjuda någon realistisk alternativ lösning motverkar dessa mål. Det är särskilt intressant ur ett cirkulär-ekonomi-perspektiv, eftersom resultatet kan framstå som paradoxalt: Regler vars övergripande syfte är återanvändning och materialåtervinning kan samtidigt göra det administrativt svårt för konsumenten att själv demontera en fullt användbar reservdel.

Jag föreslår därför att riksdagen beslutar att hemställa hos regeringen att det genomförs en översyn av miljölagstiftningen så att självplock på bilskrotar kan tillåtas under reglerade former samt att lagstiftningen för bilskrotar anpassas för att främja återbruk av bildelar utan att äventyra miljö- och hälsoskydd.

Carl Wiktor Svensson (KD)